

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان (مطالعه موردی: استان اردبیل)

سرهاد مدنی^۱

روزا کرم پور^۲

زهره قاسمی^۳

چکیده

مشارکت سیاسی کنشی است برای تأثیرگذاری بر تصمیم گیری ها و عملکردهای نخبگان سیاسی حاکم در اداره ی امور جامعه که از سوی مردم انجام می گیرد. با توجه به اینکه فرهنگیان یکی از قشرهای تأثیرگذار در فرآیند مشارکت سیاسی و به تبع آن موثر در توسعه ی همه جانبه ی جامعه تلقی می شود، از این رو، شناخت ایستارها، جهت گیری ها و رضایتمندی آنان از عملکرد نخبگان سیاسی حاکم از اهمیت فراوانی برخوردار است. در این پژوهش از روش پیمایشی و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار spss و پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ و برای روایی آن از روایی صوری استفاده گردید. نرمال بودن داده های متغیرهای پژوهش با آزمون کلموگروف- اسمیرنوف مورد تایید قرار گرفت. جامعه آماری، فرهنگیان استان اردبیل و به تعداد ۱۶۳۰۰ نفر و حجم نمونه ی آماری طبق فرمول کوکران ۳۸۰ نفر برآورد گردید. در این پژوهش از روش های نمونه گیری تصادفی ساده و طبقه ای نسبی استفاده شد. چارچوب نظری پژوهش، از نظریات هانتیگتون، نلسون و لیپست اقتباس گردید. فرضیات پژوهش با استفاده از آزمون پیرسون سنجیده شد و برای سنجش مدل تجربی پژوهش از تحلیل رگرسیون خطی و تحلیل مسیر از نرم افزار spss استفاده گردید. بر اساس نتایج به دست آمده بین متغیرهای شفافیت عملکرد مسئولان، پاسخگو بودن مسئولان،

۱- مدرس دانشگاه علمی کاربردی استان اردبیل s.madani1388@gmail.com

۲- عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

rosakarampour@yahoo.com

۳- عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد، واحد تهران مرکز، تهران، ایران

zahraghasemisst@gmail.com

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی: استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

ترجیح منافع ملی، مبارزه ی حاکمان با فساد، اعتماد سیاسی، اقدامات حاکمان برای بهبود خدمات اجتماعی و اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه ی سیاسی با مشارکت سیاسی فرهنگیان ارتباط معناداری وجود دارد.

واژه های کلیدی: مشارکت سیاسی، شفافیت عملکرد، پاسخگویی مسئولان، ترجیح منافع ملی بر منافع فردی.

مقدمه

امروزه بر اهمیت و فایده مندی مشارکت مردم در زمینه های اجتماعی و سیاسی در تمامی جوامع افزوده شده است. زیرا «گسترش مشارکت، تأثیر بسزایی در کاهش فقر، تأمین حداقل خدمات عمومی، توسعه فرصت های شغلی، بهبود بهره وری در آمد، افزایش تولیدات کشاورزی و مواد غذایی و تأمین امنیت در اجتماع و خانواده دارد» (فردرو و رضوانی، ۱۳۸۱: ۱۸۱). مشارکت سیاسی در هر جامعه ای مهم ترین نوع مشارکت اجتماعی محسوب می شود. به طوری که به نظر تبریزنیا، مشارکت سیاسی عبارت است از دخالت واقعی مردم در سرنوشت جامعه خویش به دور از هرگونه تهدیدات سیاسی و شغلی و یا انتظارات مادی و مقامی (فرصت طلبی و تطمیع) به گونه ای که تأثیر تعیین کننده ای در سرنوشت آنها داشته باشد (تبریزنیا، ۱۳۷۱: ۱۴).

با افول عناصر سیاسی - فرهنگی دوران سنت گرایی به خصوص در جوامع غربی و شروع عصر روشنگری و وقوع انقلاب های صنعتی - تکنولوژیکی و فکری و اندیشه ای از اواخر قرن هیجدهم و اوایل قرن نوزدهم، در فرایند تاریخ، تغییرات و تحولاتی در زندگی اجتماعی انسان ها پدید آمد و تاریخ اجتماعی انسان را با فرو ریختن بنیاد نظام های سیاسی کهن و تاسیس نظام های سیاسی نوین مبتنی بر دموکراسی وارد مرحله جدیدی کرد، با شکل گیری نظام های سیاسی دموکراتیک مبتنی بر آرای عموم مردم بود که مشارکت سیاسی مردم مورد توجه حاکمان و دولتمردان و نظریه پردازان این حوزه قرار گرفت و اهمیت پیدا کرد.

از یک سو، مشارکت سیاسی در هر جامعه ای مهم ترین نوع مشارکت اجتماعی است. ازسوی دیگر، در بحث توسعه ی جوامع، توسعه ی سیاسی نسبت به سایر توسعه ها در الویت قرار دارد و دروازه ی ورود به توسعه های دیگر از جمله توسعه ی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... است که با مشارکت سیاسی مردم برای پالایش قدرت و پدیداری گردش نخبگان جهت تغییر موازنه ی قدرت در بین افراد و گروه های گوناگون جامعه با اندیشه و تفکرات متنوع

حاصل می شود، چنانکه "هانتینگتون"^۱ و نلسون^۲ مشارکت سیاسی را کوشش های شهروندان غیردولتی برای تأثیرگذاری بر سیاست های عمومی می دانند. همچنین میلبراث^۳ آن را رفتاری می داند که برنتایج حکومتی اثر گذاشته و یا قصد تأثیرگذاری بر آن را دارد" (مصفا، ۱۳۷۵: ۲۱-۲۰).

افزایش مشارکت اجتماعی - سیاسی مردم در هر جامعه ای از یک طرف می تواند پشتوانه و قدرت محکمی برای دولت ها تلقی گردد و از طرف دیگر دولت ها می توانند با جلب و جذب مردم و بالا بردن تعهد و تعلق اجتماعی آنان در ابعاد مختلف سیاسی و اجتماعی و از همه مهمتر در دفاع از کشور و مقابله با تهدیدات خارجی از همبستگی و همدلی آنان بهره مند گردیده و در نظام جهانی از پرستیژ، اقتدار و موقعیت بالاتری برخوردار گردند.

در عصر حاضر که به قول مک لوهان^۴ جهان به واسطه انقلاب الکترونیکی و ارتباطات، به دهکده ای کوچک و در دسترس همگان تبدیل شده، رضایت و مشارکت سیاسی - اجتماعی تمام اعضای جامعه از جمله زنان، مردان و گروه های قومی و اقلیت های مذهبی و زبانی، ضروری به نظر می رسد. اندیشمندانی همچون هانتینگتون و رابرت دال^۵ افزایش رضایتمندی سیاسی را از تأثیرگذارترین عوامل مشارکت اجتماعی و سیاسی در جامعه می پندارند.

فرهنگیان از اقشار تحصیلکرده، آگاه و فعال هر جامعه و سرشار از انرژی به شمار می روند و وسیع ترین طیف جمعیتی، یعنی دانش آموزان اعم از کودکان، نوجوانان و جوانان جامعه زیر نظر آنان آموزش می بینند و همواره کنش متقابل با آنان دارند. براین اساس، شناخت سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان یک مسئله مهم تلقی می شود، زیرا اثرگذاری این قشر از جامعه در فرهنگ سیاسی دانش آموزان که آینده ی جامعه با تصمیمات و تدابیر آنها رقم خواهد خورد قابل چشم پوشی نیست. از سوی دیگر، کنش ها، رفتارها و گفتارهای فرهنگیان با دانش آموزان در سرکلاس درس و مدرسه و حتی بیرون از آن می تواند دانش آموزان را از بی تفاوتی، بی انگیزگی، ناامیدی، سیاست گریزی، از خود بیگانگی سیاسی، احساس بی قدرتی و احساس بی تأثیری بر وضع موجود برهاند و یا برعکس آنان را به این مسایل اجتماعی خطرناک سوق دهد. از این رو، مسئله ی اصلی در این پژوهش مطالعه ی عملکرد نخبگان سیاسی جامعه و این که عملکرد نخبگان چه تأثیری بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان دارد؟

۱- Huntington

۲- Nelson

۳- Milbrath

۴- McLuhan

۵- Robert Dahl

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی
فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

اهداف تحقیق

هدف کلی این پژوهش «بررسی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان استان اردبیل می باشد. در راستای هدف کلی، اهداف اساسی یا ویژه ی پژوهش عبارت است از: بررسی عملکرد نخبگان سیاسی، بررسی سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان، بررسی تاثیر عملکرد نخبگان سیاسی بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان، بررسی و تجزیه و تحلیل تاثیر هر کدام از عوامل یا متغیرهای مستقل پژوهش بر متغیر وابسته و همچنین کشف راه حل های علمی برای افزایش مشارکت سیاسی.

پیشینه ی تحقیق

۱ - شیخ زاده (۱۴۰۰)، در تحقیقی با عنوان «عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت مردم تهران در انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی» به این نتایج دست که: بین اعتماد اجتماعی، احساس عدالت، هویت ملی و اعتقادات مذهبی با مشارکت در انتخابات رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یعنی، هرچقدر شهروندان به نهادهای حاکمیتی اعتماد بیشتری داشته باشند، احساس عدالت بیشتری در جامعه بنمایند، هویت ملی برجسته تر و تعلق بیشتری به نمادهای ملی داشته باشند و دارای باورهای دینی قوی باشند مشارکت آنان در انتخابات بیشتر می شود. از طرفی بین طبقه اجتماعی و سطح تحصیلات با مشارکت در انتخابات رابطه معکوس و معناداری وجود دارد. یعنی، هر چقدر طبقه اجتماعی و سطح تحصیلات شهروندان بالاتر باشد مشارکت آنان در انتخابات کمتر است (شیخ زاده، ۱۴۰۰: صص ۷۵ - ۵۴).

۲ - جعفری کلاریجانی و همکاران (۱۳۹۹)، پژوهشی با موضوع «بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر مشارکت سیاسی در بین جوانان استان مازندران» انجام داد. نتایج حاکی از این است که بین اثربخشی سیاسی و میزان مشارکت سیاسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بدین صورت که هر چه میزان اثربخشی سیاسی بیشتر شود، میزان مشارکت سیاسی بیشتر خواهد شد.

بین میزان جامعه پذیری سیاسی و میزان مشارکت سیاسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یعنی هر چه میزان جامعه پذیری سیاسی بیشتر شود، میزان مشارکت سیاسی بیشتر خواهد شد و برعکس هر چه میزان جامعه پذیری سیاسی کمتر شود، میزان مشارکت سیاسی کاهش می یابد.

بین میزان باورهای دینی و مذهبی و میزان مشارکت سیاسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بدین معنی که هر چه میزان باورهای دینی و مذهبی بیشتر شود، میزان مشارکت سیاسی بیشتر خواهد شد (جعفری کلاریجانی و همکاران، ۱۳۹۹: صص ۴۶ - ۳۳).

۳ - نادری (۱۳۹۶) در پژوهش پیمایشی با عنوان «فراتحلیل مشارکت سیاسی دانشجویان ایرانی: مطالعه ی اثربخشی عوامل تبیین کننده» نشان داده است که با وجود پیشی گرفتن مشارکت سیاسی دانشجویان بر مشارکت سیاسی کل جامعه، بیشتر دانشجویان در سطوح پایین سلسله مراتب مشارکت سیاسی (شرکت در انتخابات و پیگیری اخبار سیاسی) فعال بوده و تنها درصد کمی از دانشجویان مشارکت سیاسی فعالانه دارند. یافته های تبیینی مؤید آن است که قومیت دانشجویان بر میزان مشارکت سیاسی آنها تأثیر می گذارد؛ خانواده، فضای آموزشی، عضویت در تشکل دانشجویی و دانشگاه محل تحصیل، نقش مهمی در جامعه پذیری سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان دارد؛ تأثیر رسانه های جمعی (تلویزیون) بر مشارکت سیاسی خیلی ضعیف است و استفاده ی علمی و خبری از رسانه های دیجیتال بر مشارکت سیاسی دانشجویان اثرگذار است (نادری، ۱۳۹۶: ۲۹۰ - ۲۵۹).

۴ - شهرام نیا و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهش پیمایشی «سنجش تأثیر شبکه های اجتماعی بر مشارکت سیاسی: مطالعه ی موردی دانشجویان دانشگاه مازندران» نشان داده اند که رابطه ی مثبتی بین شبکه بندی اجتماعی و مشارکت سیاسی وجود دارد و بُعد ساختی شبکه های اجتماعی بیش ترین تأثیر را بر رفتار انتخاباتی دانشجویان دارد (شهرام نیا و همکاران، ۱۳۹۶: ۳۲ - ۱۹).

۵ - دارابی (۱۳۹۴)، به بررسی عوامل اجتماعی موثر بر مشارکت سیاسی زنان در استان همدان (مطالعه موردی: شهر نهاوند) با روش تحقیق پیمایشی پرداخته است. نتایج نشان می دهد که بین مشارکت سیاسی زنان و متغیرهای سرمایه اجتماعی، موقعیت طبقاتی، وسایل ارتباط جمعی، تجربه مشارکت سیاسی و اثربخشی سیاسی رابطه معناداری وجود دارد، اما بین متغیر عضویت در سازمانهای مدنی و دسترسی به شخصیت های سیاسی با مشارکت سیاسی زنان رابطه معنادار وجود ندارد. نتایج تحلیل رگرسیونی حاکی از آن است که به ترتیب متغیرهای سرمایه اجتماعی، موقعیت طبقاتی، وسایل ارتباط جمعی، تجربه مشارکت سیاسی و اثربخشی سیاسی در مجموع ۱۲٪ درصد از تغییرات مشارکت سیاسی زنان را تبیین می کنند (دارابی، ۱۳۹۴: ۸۴ - ۵۷).

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

۶- هاشمی (۱۳۹۴)، در پژوهشی با عنوان " بررسی عوامل اجتماعی موثر بر مشارکت سیاسی زنان " به این نتایج دست یافته است که: وضعیت تاهل، اعتماد سیاسی، خانواده سیاسی و ... بر مشارکت سیاسی زنان موثر است (هاشمی، ۱۳۹۴: صص ۱۰۱-۸۷).

۷ - پیات^۱ و یانوس^۲ (۲۰۱۸)، در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند ... پناهندگان در هر کشوری که حق رأی دادن در انتخابات را دارند، در حالی که از کمبود خدمات اساسی احساس نارضایتی می کنند از رای دادن درانتخابات خودداری می کنند (پیات و یانوس، ۲۰۱۸: ۱۹۰-۱۸۵).

۸ - چن گان و همکاران (۲۰۱۷)، در پژوهش پیمایشی « به کارگیری رسانه ی اجتماعی، علاقه ی سیاسی و مشارکت در بین دانشجویان دانشگاه در شهر چین» نشان داده اند که به کارگیری رسانه های اجتماعی در علایق سیاسی سهیم بوده و به نوبه ی خود بر مشارکت مدنی و سیاسی اثر می گذارد. بعلاوه، علایق سیاسی ممکن است اثرات به کارگیری رسانه های اجتماعی را بر مشارکت سیاسی تعدیل کند. بر مبنای پیمایش ۸۹۷ نفری از دانشجویان دانشگاه گوانگژو در چین، یافته ها مؤید آن است به دلیل اقتدارگرایی شبکه ای در چین، ارتباطات سیاسی به میانجی شبکه های اجتماعی در علایق مثبت نسبت به حکومت و جامعه تأثیر گذاشته و ارتباط با فعالین سیاسی از طریق شبکه با علایق سیاسی منفی مرتبط است (چن گان و همکاران، ۲۰۱۷: ۹۴۷-۹۳۶).

۹ - ظاهر (۲۰۱۶)، در مقاله ی پیمایشی « استفاده از رسانه های اجتماعی و مشارکت سیاسی در میان دانشجویان دانشگاه» به بررسی رابطه بین میزان به کارگیری فیسبوک و مشارکت سیاسی در میان ۴۱۶ نمونه از دانشجویان پاکستانی پرداخت. بر مبنای یافته ها، همبستگی مثبتی بین فعالیت سیاسی و مدت زمان استفاده از فیسبوک وجود دارد. به عبارت دیگر، دانشجویانی که زمان بیشتری از فیسبوک استفاده نموده اند، به مراتب بیشتر فیسبوک را برای اهداف سیاسی به کار گرفته اند. دانشجویانی که فیسبوک را به خاطر اهداف سیاسی به کار گرفته اند، مشارکت فعالانه ای در فعالیت های سیاسی آنلاین و آفلاین داشته اند و مشارکت سیاسی آنلاین، به احتمال زیادی مشارکت سیاسی آفلاین را شکل می بخشد. به

^۱ - Pyeatt

^۲ - Yanus

علاوه، مشارکت سیاسی ارتباط معناداری با عوامل جمعیت شناختی نظیر جنسیت و سن دارد (ظاهر، ۲۰۱۶: ۲۹۹ - ۲۷۸).

۱۰ - در تحقیق کریس یانگ و دهارت (۲۰۱۶) تعداد ۴۵۵۶ دانشجوی آمریکایی بلافاصله پس از انتخابات ۲۰۱۲ مورد بررسی قرار گرفتند تا فاکتورهای پیش بینی کننده روانی و رفتاری مربوط به رسانه های اجتماعی را در مشارکت سیاسی آنلاین مشخص بکنند. نتایج مدل معادلات ساختاری و رگرسیون چندگانه سلسله مراتبی نشان داد که سرمایه آنلاین اجتماعی، خودکارآمدی سیاسی، و مشارکت گروهی در فیس بوک جزء پیش بینی کننده های مثبت مشارکت سیاسی آنلاین بودند، در حالی که اعتماد اجتماعی تأثیر مستقیمی بر مشارکت سیاسی آنلاین نداشت. استفاده سیاسی عمومی از فیس بوک و توییتر یک پیش بینی کننده مثبت مشارکت سیاسی آنلاین بود. با این حال، استفاده گسترده از فیس بوک و توییتر پیش بینی کننده منفی بودند (کریس یانگ و دهارت ۲۰۱۶: ۱۸ - ۱).

۱۱ - کلنسر (۲۰۰۷) تحقیقی را با عنوان «سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی در آمریکای لاتین» به سرانجام رساندند و نتیجه ی آن نشان داد که سرمایه اجتماعی (شامل اعتماد، شبکه ها و هنجارها) از یکسو به شهروندان در رسیدن به اهدافشان کمک می کند و از سوی دیگر باعث افزایش مشارکت سیاسی و تقویت دموکراسی می شود. این محققان اظهار می دارند، در کشورهای آرژانتین، شیلی، مکزیک و پرو فعالیت افراد در سازمانها و نهادهای غیرسیاسی و با سطح بالای اعتماد عمومی منجر به افزایش مشارکت سیاسی شده است، با این حال میزان مشارکت سیاسی و اعتماد به نهادهای سیاسی در این کشورها در مقایسه با کشورهای اروپایی ضعیف است.

هر یک از پژوهش های پیشین معمولاً بر بعدی از ابعاد عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی تأکید کرده اند. بعضی به بعد اقتصادی، برخی میزان تأثیر پایگاه اقتصادی - اجتماعی بر مشارکت اجتماعی را مورد بررسی قرار داده و یا اثر متغیری واحد مانند اثر اعتماد اجتماعی بر مشارکت اجتماعی را مطالعه کرده اند. نوآوری تحقیق حاضر، خروج از تک عاملی نگری در پدیده های اجتماعی و طرح عوامل مختلف اجتماعی و سیاسی در پژوهش است. در تحقیقات انجام گرفته بندرت به موضوع بررسی عملکرد نخبگان سیاسی و تأثیر آن بر مشارکت سیاسی پرداخته شده است. همچنین، مطالعه تحقیقات پیشین نشان می دهد، مطالعاتی که پژوهشگران در حوزه ی مشارکت سیاسی انجام داده اند، عمدتاً بر روی جوانان، دانشجویان، زنان و شهروندان متمرکز شده اند، در حالی که این مطالعه با تمرکز بر روی یکی از اقشار روشنگر

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

جامعه (فرهنگیان) انجام گرفته است، وجه تمایز دیگر، چارچوب نظری این پژوهش، تلفیقی از نظریه های جامعه شناسی سیاسی و علوم سیاسی است.

تبیین جامعه شناختی مشارکت سیاسی

تبیین جامعه شناختی یکی از رویکردهای عمده در تبیین مشارکت سیاسی به شمار می رود. آنچه در تبیین مشارکت سیاسی بیشتر بدان پرداخته می شود این است که چه کسانی و چرا مشارکت سیاسی می کنند. در پاسخ به این سوالات اندیشمندان زیادی به ارائه نظرات خود پرداخته اند و هر کدام عوامل خاصی را مطرح کرده اند و هر کدام به یک دسته از عوامل اهمیت بیشتری داده اند که این امر در نهایت موجب پدیداری رویکردهای مستقلی در تبیین مشارکت سیاسی از جمله تبیین جامعه شناختی شده است. ضمن توضیح کوتاه در باره ی مفاهیم نخبگان و مشارکت سیاسی به نظریه ی برخی از مهم ترین نظریه پردازان این رویکرد اشاره می شود.

مفهوم نخبگان

به طور کلی نخبه یا الیت^۱، به گروهی از افراد گفته می شود که در هر جامعه ای مواضع رفیعی را به خود اختصاص داده اند. و به بیان جزئی تر، مشتمل بر گروهی از افراد است که در رشته ای خاص تبحر و برتری دارند (گولد و ویلیام^۲، ۲۰۰۵). پاره تو^۳ تعریف دقیق تری از نخبگان ارائه داده است. به نظر پاره تو، نخبه کسی است که به طور ذاتی و فطری دارای موهبت های هوشی، جسمی و روانی است و این مواهب را طبیعت در وجود شخص به عاریت نهاده است. معمولاً برگزیدگان یا نخبگان، تمام افراد و اشخاصی هستند که دارای خصوصیات استثنایی و منحصر به فرد بوده و یا دارای استعداد و قابلیت هایی عالی در زمینه کار خود، و یا دربرخی فعالیت ها می باشند (راچ^۴، ۱۹۹۷).

نخبگان به افرادی برجسته و کارآمد اطلاق می شود که در خلق و گسترش علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت جامعه اثرگذاری بارز داشته باشند و همچنین فعالیت های آنها برپایه خلاقیت، انگیزه و توانمندی های ذاتی از یک سو و خبرگی، تخصص و توانمندی های

۱ - Elite

۲ - Gould and William

۳ - Pareto

۴ - Roche

اکتسابی از سوی دیگر، موجب سرعت بخشیدن به پیشرفت و اعتلای جامعه شوند. (اوانس^۱، ۲۰۰۴).

نخبگان سیاسی

نخبگان سیاسی کسانی هستند که به هر طریقی قدرت سیاسی و مناصب عالی را در دست گرفته اند و بر اعضای جامعه حکمرانی می کنند. از نظر باتامور^۲ نخبگان سیاسی کسانی هستند که مناصب برجسته سیاسی را در اختیار دارند و عملاً قدرت سیاسی را اعمال می کنند (باتامور، ۱۳۸۱: ۵ - ۳).

ادوارد شیلز^۳ در رابطه با نخبگان سیاسی و توسعه سیاسی معتقد است عمده ترین مانع در راه توسعه سیاسی در جوامع جهان سوم شکاف بین اقلیت نخبگان تازه متجدد شده با توده مردم بیگانه با تجدد است. شیلز معتقد است که جوامع جهان سوم، جوامعی هستند که امکانات دستیابی به دموکراسی را دارند ولی هنوز فرهنگ مدنی آنها آسیب پذیر است و نظام فکری سنتی در آنها غلبه دارد. اینها جوامعی هستند که فعلاً اولویت را به نوسازی اقتصادی و اجتماعی می دهند، نهادهای دموکراسی در آنها موجود است ولی متنوع نیست، تفکیک قوا موجود است ولی کارآمد نیست و چون قوه مجریه حاکم است محدودیتهایی برای بازی عادی دموکراسی فراهم می آید. شیلز معتقد است مانع عمده و اصلی برای برون رفت از این شرایط آن است، که نخبگان، قواعد بازی دموکراسی را نپذیرفته و به آن ملزم نشده اند. بنابراین راه حل خروج از بن بست خواست، فعالیت و صداقت نخبگان است. وی معتقد است که نخبگان به این امر عمل نمی کنند زیرا پذیرش قواعد بازی از سوی این گروه مساوی با کاهش قدرت آنهاست. بنابراین هر کدام از طرفین خواستار آن هستند که طرف دیگر به قواعد بازی تن دهد. با الهام از این مطلب می توان گفت در نتیجه پذیرش نظریه شیلز و با توجه به شرایط ایران امروز، مانع عمده بر سر راه توسعه سیاسی خود نخبگان هستند. نخبگانی که توسعه سیاسی را در پذیرش قواعد بازی توسط رقیب و نه التزام خود به قواعد بازی می بینند. شیلز، پیشرفت اقتصادی و حاکمیت سیاسی را نماد یک جامعه توسعه یافته می داند. حاکمیت سیاسی در دیدگاه وی مستلزم خصوصیات نظیر داشتن احزاب قدرتمند در جامعه، دستگاه قانونگذاری و قوه قضائیه مستقل و بیطرف است. (احمدی، ۲۰۱۷).

^۱ - Evans

^۲ - Bottomore

^۳ - Shils

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی
فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

مشارکت سیاسی

از نظر بیرو^۱، مشارکت کردن به معنای سهمی در چیزی یافتن و از آن سود بردن و یا در گروهی شرکت جستن و با آن همکاری داشتن است. به همین جهت، از دیدگاه جامعه شناسی، باید بین مشارکت به عنوان حالت یا وضع (امر شرکت کردن) و مشارکت به عنوان عمل و تعهد (عمل مشارکت) تمیز قایل شد. مشارکت در معنای اول از تعلق به گروهی خاص و داشتن سهمی در هستی آن خبر می دهد و در معنای دوم، داشتن شرکتی فعالانه در گروه را می رساند و به فعالیت اجتماعی انجام شده نظر دارد (بیرو، ۱۳۷۵: ۲۵۷).

پارسونز^۲، مشارکت را نوعی کنش هدفمند می داند و معتقد است مشارکت نوعی کنش هدفمند در فرایند تعاملی بین کنشگر سیاسی و محیط اجتماعی او در جهت نیل به اهداف معین و از پیش تعیین شده است، فرایندی که افراد جامعه به صورت جمعی و آگاهانه با در نظر داشتن اهداف مشخص، در آن شرکت می جویند (پارسونز، ۱۹۹۱: ۸۳).

در اصطلاح جامعه شناسی، مشارکت عبارت از فعالیت آگاهانه و ارادی، برنامه ریزی شده، هدف دار، دخالت کنش مندانه انسان ها در تصمیم سازی ها و تصمیم گیری ها و نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مربوط به مسایل اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و به طور کلی تمامی امورات زندگی اجتماعی به منظور بهره مندی از منافع مادی و معنوی آنها است.

به نظر ملوین سیمن^۳، بیگانگی مهم ترین عاملی است که مشارکت سیاسی را در جامعه تحت تاثیر قرار می دهد. وی نمودهای متفاوت رفتار بیگانه گونه را که در کاهش مشارکت سیاسی - اجتماعی افراد موثر است به شرح ذیل بیان می کند:

۱- احساس بی قدرتی: نوعی بیگانگی است که فرد احساس می کند در وضعیت های اجتماعی و کنش متقابل خود تأثیر گذار نیست (ستوده، ۱۳۸۳).

۲- احساس بی معنایی: در این حالت فرد احساس می کند هیچ راهنمایی برای انتخاب سلوک و عقیده ی خود ندارد. بنابراین، نمی تواند در تصمیم گیری، عقیده ی خود را با استانداردهای فرهنگی - اجتماعی موجود در جامعه وفق دهد. ممکن است در کاربرد مفهوم بی معنایی، حد بالایی از بیگانگی مورد نظر باشد و آن زمانی است که شخص نمی داند به چه چیزی باید اعتقاد

۱ - Birou

۲ - Parsons

۳ - Seeman, M

داشته باشد وقتی که حداقل معیارهای فردی برای تصمیم‌گیری مشخص فراهم نیست (کوزر^۱ و روزنبرگ^۲، ۱۳۷۸).

۳- احساس بی‌هنجاری: هنجارهای اجتماعی که سلوک فردی را نظم می‌بخشد، در هم شکسته شده یا تاثیر خود را به عنوان قاعده از دست داده است (همان، ۱۳۷۸).

۴- احساس بی‌تاثیری سیاسی: وقتی به فعالیت‌های اعضای جامعه ارزش مثبت داده نمی‌شود و فعالیت‌های آنان در جامعه بی‌اثر تلقی می‌شود، در نتیجه احساس بی‌اثر بودن، دچار نوعی بی‌تفاوتی می‌شوند.

۵- بی‌اعتمادی سیاسی: اعتماد سیاسی ریشه در اعتماد اجتماعی دارد و هر چقدر اعتماد مردم نسبت به نظام سیاسی و حکمرانان آن بیشتر باشد، علاوه بر ثبات و پایداری نظام سیاسی، قدرت چانه‌زنی حاکمان در عرصه بین‌المللی افزایش می‌یابد. در مقابل، بی‌اعتمادی سیاسی باعث از بین رفتن انگیزه‌های مشارکت سیاسی می‌شود و اگر چنانچه مشارکت سیاسی از بین برود و مردم به نقش و تاثیر خود در مشارکت اطمینان نداشته باشند، اعتماد به حاکمان از بین می‌رود و در نهایت دچار از خودبیگانگی در جامعه می‌شوند.

ساموئل هانتینگتون و جان نلسون معتقدند که مشارکت سیاسی مجموعه فعالیت‌هایی است که توسط شهروندان عادی جهت اثرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های دولتی انجام می‌گیرد (رودین^۳، ۲۰۰۷: ۳). از نظر هانتینگتون و نلسون مشارکت سیاسی تابعی از تصمیمات نخبگان سیاسی حاکم و سیاست‌های آنها است. به این معنا که نخبگان برای تحکیم قدرت خود، تحکیم استقلال ملی یا اصلاحات اجتماعی و یا کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، مشارکت بخش‌هایی از جامعه را در سیاست تشویق می‌کنند (محسنی تبریزی، ۱۳۷۵: ۵۵). نخبگان سیاسی حاکم بر جامعه هر چه بیشتر در جهت تامین حقوق شهروندی، بهبود کیفیت خدمات دهی، تحقق خواسته‌های آنان، ترجیح منافع عمومی بر منافع شخصی و مبارزه با انواع فسادهای اجتماعی اقدام نمایند اعضای جامعه در حمایت از سیاست‌ها و برنامه‌های آنان همواره در صحنه‌های سیاسی و اجتماعی حضور پررنگ داشته و فعالیت مضاعفی خواهند کرد. هانتینگتون و نلسون دو عامل کلی را در گسترش مشارکت سیاسی در جوامع در حال توسعه مؤثر می‌دانند: ۱- تأثیر نخبگان سیاسی در ترغیب مردم به مشارکت و میزان توانایی

۱ - Coser

۲ - Rosenberg

۳ - Ruedin

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی: استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

آنها در این که چقدر بتوانند افکار عمومی را در جهت مشارکت کانالیزه کنند. ۲- میزان آگاهی گروهی و انسجام اجتماعی این جوامع.

لیپست در بحث خود در این زمینه، اقدامات و تصمیمات دولت را با منافع گروه های اجتماعی خاص مرتبط و در مشارکت سیاسی آنان موثر می داند، مثلاً گروه هایی که در معرض فشارهای اقتصادی هستند که دولت باید کاری بکند، یا گروه هایی که دارای ارزش ها و باورهای اخلاقی و مذهبی خاص هستند که از سیاست های دولت متاثر می شوند، بیشتر به مشارکت سیاسی مبادرت می ورزند (لیپست، ۱۹۶۳: ۱۸۵).

چارچوب نظری پژوهش

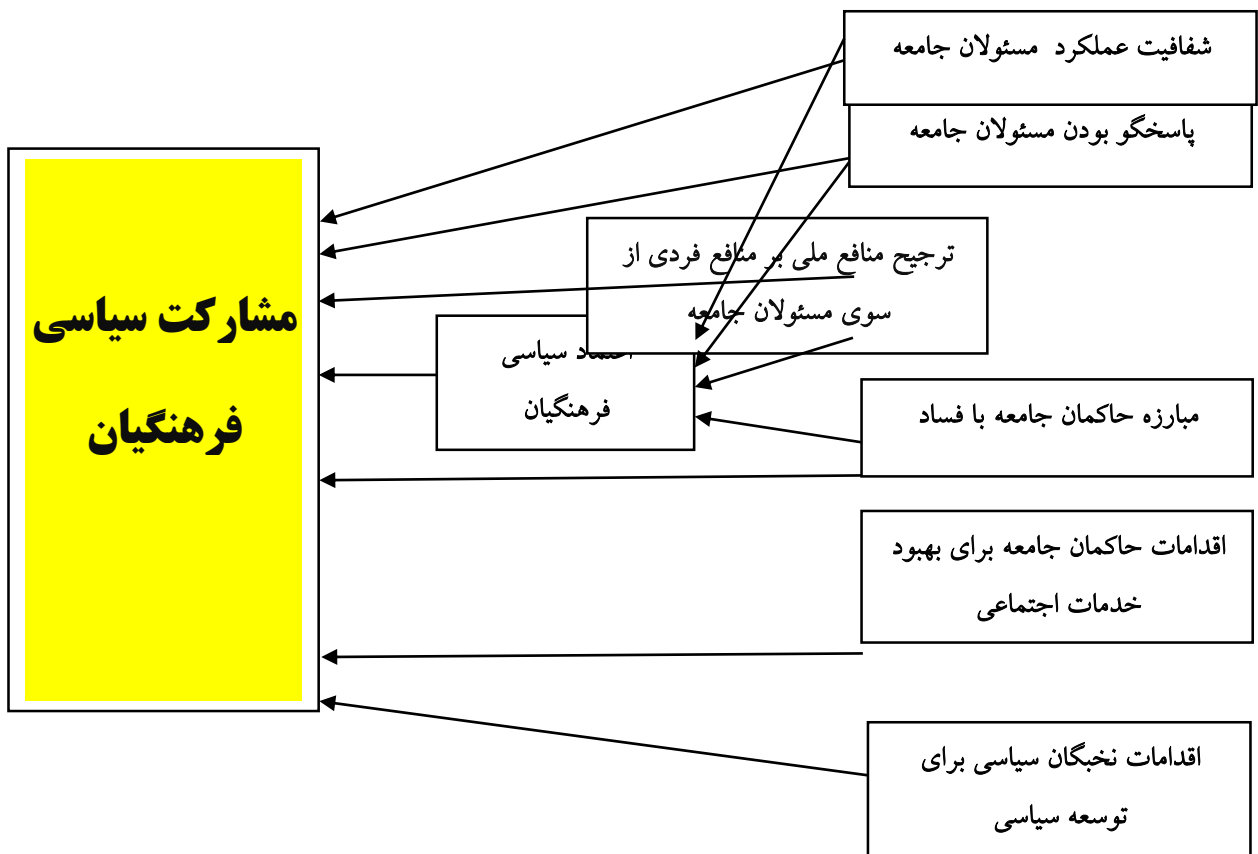
با مطالعه و بررسی نظریات مطرح در مشارکت سیاسی، این نظریه ها هر یک به تنهایی قادر به بررسی و تحلیل جامع پدیده ی مورد بررسی در تحقیق حاضر نیستند. بنابراین، نگارنده با توجه به جامعیت دیدگاه های هانتینگتون، نلسون و لیپست در تبیین مشارکت سیاسی، با تلفیق آراء و نظریات این اندیشمندان، چارچوب نظری پژوهش را ارائه و فرضیات تحقیق را استخراج نمود.

ساموئل هانتینگتون و جان نلسون معتقدند که مشارکت سیاسی مجموعه فعالیت هایی است که توسط شهروندان عادی جهت اثرگذاری بر تصمیم گیری های دولتی انجام می گیرد. از نظر هانتینگتون و نلسون مشارکت سیاسی تابعی از تصمیمات نخبگان سیاسی حاکم و سیاست های آنها است. نخبگان سیاسی حاکم بر جامعه هر چه بیشتر در جهت تامین حقوق شهروندی، بهبود کیفیت خدمات دهی، تحقق خواسته های آنان، ترجیح منافع عمومی بر منافع شخصی و مبارزه با انواع فسادهای اجتماعی اقدام نمایند اعضای جامعه در حمایت از سیاست ها و برنامه های آنان همواره در صحنه های سیاسی و اجتماعی حضور پر رنگ داشته و فعالیت مضاعفی خواهند کرد. از نظر هانتینگتون و نلسون احساس بی قدرتی و احساس بی معنی بودن فعالیت سیاسی و مدنی و اعتقاد به بی تأثیری اعمال فردی در روند وقایع و امور سیاسی- اجتماعی نگرشی منفی است که میزان مشارکت سیاسی را به حداقل می رساند.

لیپست در مطالعات خود دریافت که اقدامات و تصمیمات دولت در مشارکت سیاسی گروه های اجتماعی خاص موثر است، مثلاً گروه هایی که دارای ارزش ها و باورهای اخلاقی و مذهبی خاص هستند و از سیاست های دولت متاثر می شوند، بیشتر به مشارکت سیاسی مبادرت می ورزند.

در این پژوهش، با رجوع به دیدگاه‌های نظری و منابع تجربی و بهره‌گیری از نتایج به دست آمده از مرور آنها، برای تحلیل مشارکت سیاسی فرهنگیان، چارچوب نظری تنظیم و در قالب آن فرضیه‌های اصلی ارائه گردیده است. با توجه به دیدگاه‌های هانتیگتون، نلسون و لیپست در تبیین عملکرد نخبگان سیاسی و مشارکت سیاسی، با تلفیق آراء و نظریات این اندیشمندان، چارچوب نظری پژوهش ارائه و فرضیات تحقیق استخراج گردید.

نمودار (۱) - نمودار زیر روابط بین متغیرهای این پژوهش را در قالب مدل تجربی پژوهش نشان می‌دهد.

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی
فرهنگیان (مطالعه موردی: استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

فرضیه های تحقیق:

- ۱ - شفافیت عملکرد مسئولان جامعه بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان اثرگذار است.
- ۲ - پاسخگو بودن مسئولان جامعه بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان اثرگذار است.
- ۳ - ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان موثر است.
- ۴ - مبارزه ی حاکمان جامعه با فساد اجتماعی بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان تاثیر دارد.
- ۵ - اعتماد سیاسی فرهنگیان بر سطح مشارکت سیاسی آنان تاثیر دارد.
- ۶ - اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان اثرگذار است.
- ۷ - اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه ی سیاسی بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان تاثیر دارد.

روش پژوهش

در این پژوهش، برای جمع آوری اطلاعات از نمونه ی آماری جهت آزمون مدل نظری تحقیق، از روش پیمایشی استفاده شد. بنابراین، رویکرد مورد استفاده در این پژوهش، کمی است که از لحاظ گرد آوری داده ها، از نوع پیمایشی با تکنیک پرسشنامه، از نظر ماهیت، توصیفی - تحلیلی، از لحاظ هدف بنیادی، از نظر وسعت، پهنانگر و به لحاظ معیار زمانی یک بررسی مقطعی است.

برای تدوین و تنظیم شاخص ها و گویه های پرسشنامه جهت گردآوری اطلاعات، پرسشنامه ی محقق ساخته طراحی شد. گویه های سنجش متغیرهای مستقل و متغیر وابسته تحقیق بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت طراحی و از خیلی کم = ۱ نمره، تا خیلی زیاد = ۵ نمره دهی شد. برای توصیف و تجزیه و تحلیل داده ها از دو شیوه ی آماری مرسوم یعنی آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده گردید. در آمار توصیفی، اطلاعات و داده های جمع آوری شده برای توصیف و تفسیر در قالب جداول یک بعدی یا یک متغیره قرار گرفت. در این شیوه، از آمارهای توصیفی نظیر فراوانی ها، درصدها و درصد معتبر، واریانس و انحراف معیار و... استفاده گردید. در آمار استنباطی، اطلاعات و داده های جمع آوری شده جهت تجزیه و تحلیل در قالب جداول دو بعدی یا دو متغیره از انواع آزمون های مورد لزوم مانند همبستگی پیرسون

برای آزمودن فرضیه‌ها و برای تعیین سهم تأثیرگذاری نسبی هر یک از متغیرهای مستقل بر روی متغیر وابسته، از تحلیل رگرسیون خطی و همچنین جهت تعیین تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، از روش تحلیل مسیر استفاده گردید. برای اعتبار یا پایایی پرسشنامه، بعد از اجرای پیش آزمون، اعتبار یا پایایی آن با استفاده از فرمول تعیین ضریب اعتبار آلفای کرونباخ $0/82$ محاسبه شد که مقدار مناسبی است و روایی پرسشنامه از نوع اعتبار صوری است، بدین گونه که از صاحب نظران و کارشناسان این حوزه برای روایی پرسشنامه نظرخواهی شد و در نهایت با اصلاح و تایید اساتید راهنما و مشاور، برای نمونه‌ی آماری توزیع شد.

جدول (۱) - ضریب پایایی متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیرها	تعداد گویه‌ها	ضریب آلفای بدست آمده
۱	مشارکت سیاسی فرهنگیان	۲۰ گویه	$0/88$
۲	شفافیت عملکرد مسئولان جامعه	۵ گویه	$0/81$
۳	پاسخگو بودن مسئولان جامعه	۵ گویه	$0/82$
۴	ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه	۶ گویه	$0/80$
۵	مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی	۵ گویه	$0/79$
۶	اعتماد سیاسی فرهنگیان	۶ گویه	$0/83$
۷	اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی	۷ گویه	$0/82$
۸	اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی	۶ گویه	$0/81$
ضریب آلفای کل = $0/82$			

جامعه آماری این پژوهش را تمامی فرهنگیان استان اردبیل که در ۱۹ ناحیه و منطقه آموزش و پرورش این استان در سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۳۹۹ اشتغال دارند و تعداد آنها ۱۶۳۰۰

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی: استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

نفر می باشند، تشکیل می دهند. حجم نمونه ی آماری این پژوهش با استفاده از فرمول ویلیام کوکران ۳۸۰ نفر برآورد گردید. در این پژوهش از روش های نمونه گیری تصادفی ساده و نمونه گیری طبقه ای نسبی به صورت ترکیبی استفاده گردید.

تعریف مفهومی و عملیاتی

مشارکت سیاسی:

" مشارکت سیاسی " نوع فعالیتی است که از روی اراده و اختیار ، آگاهانه و هدفمند جهت اثرگذاری در تصمیم گیری و مدیریت اجرایی جامعه از طریق کسب یا حفظ قدرت انجام می گیرد. از نظر هانتینگتون و نلسون مشارکت سیاسی مجموعه فعالیت هایی است که توسط شهروندان عادی جهت اثرگذاری بر تصمیم گیری های دولتی انجام می گیرد (رودین ، ۲۰۰۷: ۳). متغیر وابسته مشارکت سیاسی فرهنگیان با ۲۰ گویه که عبارتند از: شرکت در راهپیمایی های حمایت از دولت، شرکت در تظاهرات های انتقاد از دولت، شرکت در انتخابات، فعالیت در ستادهای انتخاباتی، تشویق دیگران در انتخابات، حمایت مالی از کاندیداها، شرکت در جلسات سیاسی ، شرکت در سخنرانی ها، فعالیت در گروه های سیاسی، شرکت در امور محله، مطالعات سیاسی، نوشتن مقالات سیاسی برای حمایت از دولت، نوشتن مقالات سیاسی برای انتقاد از دولت، راه اندازی وبلاگ های سیاسی، پیگیری اخبار سیاسی ایران، پیگیری اخبار سیاسی جهان، پیگیری بحث ها و مناظرات سیاسی، بحث سیاسی با دوستان و همکاران، دیدار با اعضای شورای شهر و تذکر به مقامات دولتی مورد سنجش قرار گرفت.

شفافیت عملکرد مسئولان جامعه:

شفافیت در مقابل پنهان کاری قرار دارد و به معنای باز بودن حکومت است، باز بودن حکومت بدین معنی است که مسئولان جامعه تمامی تصمیمات و اقدامات خود را به اطلاع مردم رسانیده و در مرحله ی قبل از آن نیز بحث ها و مذاکرات خود را به صورت علنی و به دور از پنهانکاری در دسترس مردم قرار دهند. یکی از نمودهای مهم شفافیت، دسترسی به اسناد و اطلاعات دولتی است. به عبارت دیگر، هر چیزی که از دید عموم پنهان نباشد معنای شفافیت را می رساند. (چمبرس^۱، ۲۰۰۵: ۲۵). این متغیر با ۵ گویه که عبارتند از: اطلاع رسانی شفاف عملکرد دولتمردان، اطلاع رسانی شفاف حقوق و مزایای دولتمردان و نمایندگان مجلس، شفافیت در

^۱ - Chambers

توزیع امتیازات اقتصادی، دسترسی به اسناد و مدارک و اطلاعات دولتی و اطلاع رسانی شفاف میزان اموال نخبگان سیاسی مورد سنجش قرار گرفت.

پاسخگو بودن مسئولان جامعه:

پاسخگویی عبارت است از عمل مسئول ساختن فرد یا افرادی مشخص در قبال وظایف محوله یا به عبارتی دیگر، دلیل آوردن و دلیل خواستن برای کارهای انجام شده و کارها و وظایف انجام نشده است. اندرو هیوود^۱ پاسخگویی را به معنای جوابگو بودن می داند و آن را وظیفه یک شخص برای توضیح و توجیه رفتار و همچنین پذیرش انتقاد از دیگران تعریف می کند (هیوود، ۱۳۸۷: ۱۵۳). بنابراین، منظور از پاسخگو بودن مسئولان جامعه، پاسخگو بودن همه ی افراد در برابر مردم و گروه های اجتماعی است که در ارکان جامعه به نحوی در تصمیم سازی، تصمیم گیری و اجرای آن تصمیمات نقش دارند. این متغیر با ۵ گویه که عبارتند از: پاسخگویی دولتمردان در مقابل عملکردشان، میزان پاسخگویی نمایندگان مجلس به مردم به خاطر مصوبات مجلس، پاسخگویی افراد تصمیم گیر در قوه ی قضائیه در مقابل عملکردشان، موظف بودن نخبگان سیاسی در پاسخ دادن به سوالات خبرنگاران و پاسخگو بودن وزیر و مسئولین آموزش و پرورش در مقابل معلمان مورد سنجش قرار گرفت.

ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه:

منافع ملی عبارت از: هدفهای عام و همیشگی (حفظ تمامیت ارضی و حفظ حیات کشور) است که ملت در راه تحقق آنها فعالیت می کند. به اهدافی که یک دولت و اعضای جامعه در سطح بین المللی برای حفظ و تقویت آنها تلاش می کنند منافع ملی اطلاق می شود. در این پژوهش منظور از ترجیح منافع ملی بر منافع فردی این است که مسئولان جامعه، منافع عمومی را مانند حفظ تمامیت ارضی کشور، حفظ ارزش های اجتماعی، برنامه های راهبردی رشد و توسعه جامعه و ... را بر خواسته ها و تمایلات شخصی و گروهی و ... خود ترجیح دهد. این متغیر با ۶ گویه که عبارتند از: ترجیح منافع ملی بر منافع فردی توسط دولتمردان، ترجیح منافع ملی بر منافع فردی توسط نمایندگان مجلس، حفظ ارزش های اجتماعی در ادارات کشور، نگاه یکسان دولتمردان به همه اقشار و طبقات اجتماعی، انتصابات مبتنی بر تخصص و شایسته سالاری در ادارات و سازمان های دولتی و توجه و تمرکز مسئولان کشور به رشد و توسعه جامعه مورد سنجش قرار گرفت.

مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی:

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

منظور از فساد در این پژوهش، نقض قوانین موجود برای تامین منافع و سود شخصی است. فساد سوءاستفاده از قدرت محول شده برای کسب سود شخصی است. در فساد اجتماعی فرد از اختیارات و امکاناتی که با توجه به مقام و منصبش به او داده شده، سوء استفاده کرده و از طریق آنها منافع شخصی اش را تحقق می بخشد مانند رشوه گرفتن، اختلاس، خویشاوند گماری، پارتی بازی و غیره. فساد پدیده ای است که در شرایطی که دولت ها ایجاد کرده اند به وجود می آید، مانند شرایطی که به برخی اجازه می دهد تا قوانین و مقررات را دور بزنند. این نوع فساد توسط افراد و مقامات رده بالا به صورت باندی صورت می گیرد. مرتکبان این نوع فساد از صاحبان زر و زور هستند و کمتر تحت تعقیب دستگاه کیفری قرار می گیرند. در این موقعیت، وظیفه اساسی حاکمان جامعه مبارزه جدی با این پدیده ی خطرناک است. این متغیر با ۵ گویه که عبارتند از: مبارزه با قاچاق مواد مخدر و مهار آن، مبارزه با قاچاق کالا و مهار آن، مبارزه با رشاء و ارتشاء، مهار رانت های سیاسی و مهار رانت های اقتصادی مورد سنجش قرار گرفت.

اعتماد سیاسی :

اعتماد سیاسی به معنای باور داشتن مردم به صداقت در گفتار و رفتار و عملکرد مسئولان ، قول و قرارها و سیاستگذاری های مسئولان، داشتن حسن نیت نسبت به نخبگان سیاسی حاکم و نهادهای سیاسی است. اعتماد را می توان در سه سطح مطرح کرد : اعتماد در سطح خرد که ناظر بر روابط میان افراد یک خانواده و یا روابط دوستان نسبت به یکدیگر است. اعتماد در سطح میانی، ناظر بر روابط افراد یک جامعه با موسسات و نهادهایی است که در یک شهر یا یک کشور وجود دارند. اعتماد در سطح کلان، مربوط به روابط مردم با دولت و سیستم حاکم بر یک جامعه است و نشان دهنده ی میزان اعتماد مردم به نظام حاکم است. اعتماد در سطح کلان همان اعتماد سیاسی است. در این پژوهش منظور از اعتماد سیاسی همان اعتماد در سطح کلان است که با ۶ گویه که عبارتند از: اعتماد به دولتمردان در انجام وظایف قانونی ، اعتماد به قضات دادگستری برای احقاق حق مردم ، اعتماد به نمایندگان مجلس در انجام وظایف خود ، اعتماد به وعده های مسئولین آموزش و پرورش در جهت حل مشکلات فرهنگیان، اعتماد به نخبگان سیاسی حاکم در جهت ایجاد فرصت مشارکت سیاسی برابر و اعتماد به وعده ها یا قول شفاهی کارگزاران سیاسی مورد سنجش قرار گرفت.

اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی:

«خدمات اجتماعی» به مفهوم «عام» آن عبارت از ارائه هرگونه خدمت مادی و معنوی به اقشار مختلف جامعه در جهت تأمین نیازهای مشترک و عمومی آنهاست. این متغیر با ۷ گویه که عبارتند از: بهبود ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به آحاد جامعه، بهبود خدمات آموزشی رایگان برای اعضای جامعه، بهبود وضعیت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، بهبود ارائه خدمات مددکاری در بیمارستان ها و مدارس، بهبود خدمات مشاوره ای در مدارس، بهبود شرایط بیمه درمانی همگانی و بهبود شرایط بیمه درمانی تکمیلی فرهنگیان.

اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی هانتینگتون ویژگی‌های اساسی توسعه ی سیاسی را در ویژگی‌هایی مانند یکپارچگی ملی، عقلانی سازی، بسیج تحرک یا مشارکت، دموکراتیزه سازی و انعطاف‌پذیری می‌داند (هانتینگتون، ۱۹۷۹ : ۴). لوسین پای، توسعه سیاسی را بالا رفتن ظرفیت نظام در پاسخگو بودن آن به نیازها وخواسته‌های مردم، تنوع ساختاری، تخصصی شدن ساختارها و هم چنین افزایش مشارکت سیاسی می‌داند (قوام، ۱۳۷۱: ۱۰-۹). این متغیر با ۶ گویه که عبارتند از: اقدام برای داشتن نظام حزبی قوی و سازمان یافته، اقدام برای رعایت حقوق بشر، اقدام برای آزادی رسانه ها، گزینش سیاسی افراد بر اساس رقابت و لیاقت، تلاش برای یکپارچگی ملی، تلاش برای افزایش مشارکت سیاسی.

یافته های توصیفی

پس از بررسی و تجمیع نظرات نمونه ی مورد مطالعه، پاسخ های آنان به گویه های متغیرها ی مستقل و متغیر وابسته در راستای طبقه بندی در سطوح مشارکت پایین، متوسط و بالا مطابق جدول زیر تنظیم گردید.

جدول (۲) - میانگین فراوانی و درصد فراوانی پاسخگویان بر مبنای سه سطح پایین، متوسط و بالا

متغیر وابسته و متغیرها ی مستقل					
سطح پایین		سطح متوسط		سطح بالا	
فراوانی	درصد	فراوا نی	درصد	فراوا نی	درصد
۲۳۲	۶۱/۲۰	۷۸	۲۰/۴۰	۷۰	۱۸/۴۰
مشارکت سیاسی فرهنگیان					

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

۶/۸۴	۲۶	۱/۳۲ ۶	۶۲	۷۶/۸۴	۲۹۲	شفافیت عملکرد مسئولان جامعه
۵/۲۷	۲۰	۱/۸۴ ۶	۶۴	۷/۸۹ ۷	۲۹۶	پاسخگو بودن مسئولان جامعه
۷/۳۷	۲۸	۲۱/۰۵	۸۰	۷۱/۵۸	۲۷۲	ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه
۵/۲۷	۲۰	۲/۵۷ ۱	۸۲	۷۳/۱۶	۲۷۸	مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی
۸/۱۶	۳۱	۱/۷۹ ۵	۶۰	۷۶/۰۵	۲۸۹	اعتماد سیاسی فرهنگیان
۱۰/۳۷	۴۰	۱/۴۷ ۸	۷۰	۷۱/۱۶	۲۷۰	اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی
۴/۴۷	۱۷	۱۰/۷۹	۴۱	۸۴/۷۴	۳۲۲	اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی

مشارکت سیاسی:

نتایج به دست آمده نشان داد ۶۱/۲۰ درصد پاسخگویان از مشارکت سیاسی پایین و ۲۰/۴۰ درصد متوسط و ۱۸/۴۰ درصد از مشارکت سیاسی بالایی برخوردارند. بنابراین، می توان گفت پاسخگویان، مشارکت سیاسی خود را در سطح پایین ارزیابی کرده اند.

شفافیت عملکرد مسئولان جامعه:

نتایج به دست آمده نشان داد ۷۶/۸۴ درصد پاسخگویان بر این باورند که شفافیت عملکرد نخبگان سیاسی حاکم در سطح پایینی است و ۱۶/۳۲ درصد آن را در سطح متوسط و ۶/۸۴ درصد در سطح بالایی ارزیابی کردند. بنابراین، می توان گفت، به نظر اکثریت پاسخگویان شفافیت عملکرد نخبگان سیاسی در سطح پایین قرار دارد.

پاسخگو بودن مسئولان جامعه:

نتایج به دست آمده نشان داد ۷۷/۸۹ درصد پاسخگویان این گونه اظهار نظر کرده اند که میزان پاسخگویی نخبگان سیاسی حاکم در سطح پایینی است و ۱۶/۸۴ درصد آن را در سطح

متوسط و ۵/۲۷ درصد در سطح بالایی ارزیابی کردند. بنابراین، می توان گفت اکثریت پاسخگویان رضایت قابل قبولی از پاسخگو بودن نخبگان سیاسی حاکم در مقابل عملکردشان ندارند.

ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه:

نتایج به دست آمده نشان داد که ۷۱/۵۸ درصد پاسخگویان ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه را در سطح پایین ارزیابی کرده اند و ۲۱/۰۵ درصد در سطح متوسط و ۷/۳۷ درصد آنان در سطح بالایی این احساس را دارند. بنابر این، می توان نتیجه گرفت که اکثریت پاسخگویان بر این باورند که مسئولان جامعه منافع ملی را بر منافع فردی در سطح پایین ترجیح می دهند.

مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی :

نتایج به دست آمده نشان داد که ۷۳/۱۶ درصد پاسخگویان موفقیت حاکمان جامعه را در مبارزه با فساد اجتماعی در سطح پایین ارزیابی کرده اند و ۲۱/۵۷ درصد در سطح متوسط و ۵/۲۷ درصد در سطح بالا موفق دانسته اند. بنابر این، می توان نتیجه گرفت که اکثریت پاسخگویان، مبارزه حاکمان جامعه را با فساد اجتماعی در سطح پایین ارزیابی می کنند.

اعتماد سیاسی :

نتایج به دست آمده نشان داد ۷۶/۰۵ درصد پاسخگویان بر این باورند که میزان اعتمادشان به نخبگان سیاسی حاکم در سطح پایینی قرار دارد و ۱۵/۷۹ درصد در سطح متوسط و ۸/۱۶ درصد در سطح بالایی این اعتماد را نسبت به نخبگان سیاسی حاکم دارند. بنابراین، می توان گفت اکثریت پاسخگویان نسبت به نخبگان سیاسی حاکم در سطح پایین اعتماد دارند.

اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی:

نتایج به دست آمده نشان داد که ۶۱/۸۴ درصد پاسخگویان اقدامات حاکمان جامعه را در بهبود خدمات اجتماعی در سطح پایین و ۲۹/۴۷ درصد در سطح متوسط و ۸/۶۹ درصد در سطح بالا ارزیابی کردند. بنابر این، می توان نتیجه گرفت که اکثریت پاسخگویان اظهار داشته اند بهبود خدمات اجتماعی در سطح پایین است.

اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی

نتایج به دست آمده نشان داد که ۸۴/۷۴ درصد پاسخگویان اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی را در سطح پایین ارزیابی کرده اند و ۱۰/۷۹ درصد در سطح متوسط و ۴/۴۷

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

درصد آنان در سطح بالایی این ارزیابی را دارند. بنابر این، می توان نتیجه گرفت که اکثریت پاسخگویان اقدامات نخبگان سیاسی را برای توسعه سیاسی در سطح پایین ارزیابی کرده اند.

جدول (۳) - توزیع نسبی شاخص های عملکرد نخبگان سیاسی

متغیرها	میانگین واقعی	میانگین مورد انتظار	انحراف معیار	آلفای کرونباخ
مشارکت سیاسی فرهنگیان	۴۴/۴۵	۶۰	۹/۲۵	۰/۸۸
شفافیت عملکرد مسئولان جامعه	۵/۱۲	۱۵	۹/۲۸	۰/۸۱
پاسخگو بودن مسئولان جامعه	۵/۹۱	۱۵	۹/۷۷	۰/۸۲
ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه	۸/۸۶	۱۸	۱۰/۱۲	۰/۸۰
مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی	۶/۶۲	۱۵	۸/۹۵	۰/۷۹
اعتماد سیاسی فرهنگیان	۹/۵۳	۱۸	۱۰/۱۲	۰/۸۳
اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی	۱۰/۱۵	۲۱	۹/۲۵	۰/۸۲
اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی	۸/۷۸	۱۸	۸/۸۴	۰/۸۱

داده های جدول فوق نشان می دهد که نمره میانگین واقعی مشارکت سیاسی برای افراد مورد مطالعه برابر با ۴۴/۴۵ است این نمره در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۶۰) در حد پایینی است و بیانگر مشارکت سیاسی پایین در میان فرهنگیان مورد مطالعه است.

نمره میانگین واقعی شفافیت عملکرد مسئولان جامعه برابر با ۵/۱۲ است که این نمره در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۱۵) در حد پایینی است و بیانگر این است که شفافیت عملکرد مسئولان جامعه در سطح پایینی است.

نمره میانگین واقعی پاسخگو بودن مسئولان جامعه از نظر فرهنگیان مورد مطالعه برابر با ۵/۹۱ است که این نمره در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۱۵) در حد پایینی است و بیانگر این است که رضایت از پاسخگو بودن مسئولان جامعه در مقابل عملکردهای خود در سطح پایین است.

نمره میانگین واقعی ترجیح منافع ملی بر منافع فردی توسط مسئولان جامعه از نظر فرهنگیان مورد مطالعه

برابر با ۸/۸۶ است که در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۱۸) در سطح پایینی است و حکایت از این دارد که ارزیابی فرهنگیان از ترجیح منافع ملی بر منافع فردی توسط مسئولان جامعه در سطح پایینی است.

نمره میانگین واقعی مبارزه با فساد اجتماعی از سوی حاکمان جامعه از نظر فرهنگیان مورد مطالعه برابر با ۶/۶۲ که در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۱۵) در سطح پایینی قرار دارد و نشان دهنده ی این است که فرهنگیان از مبارزه با فساد اجتماعی توسط حاکمان جامعه در سطح پایینی رضایت دارند.

نمره میانگین واقعی اعتماد سیاسی فرهنگیان مورد مطالعه نسبت به نخبگان سیاسی حاکم برابر با ۹/۵۳ است که در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۱۸) در حد پایینی است و بیانگر این واقعیت است که فرهنگیان در سطح پایینی به نخبگان سیاسی حاکم اعتماد دارند.

نمره میانگین واقعی اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی از نظر فرهنگیان مورد مطالعه برابر با ۱۰/۱۵ است که در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۲۱) در سطح پایینی قرار دارد، بدین معنی که فرهنگیان در از بهبود خدمات اجتماعی توسط حاکمان جامعه در سطح پایینی رضایت دارند.

نمره میانگین واقعی اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی برابر با ۸/۷۸ است که در مقایسه با میانگین مورد انتظار (۱۸) در سطح پایینی است و حکایت از این دارد که فرهنگیان مورد مطالعه اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی را در سطح پایینی ارزیابی کرده اند.

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی
فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی – کرم پور – قاسمی

یافته های استنباطی

جدول (۴) - ضریب همبستگی پیرسون^۱ بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته مشارکت سیاسی فرهنگیان

متغیر مستقل	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	ضریب همبستگی	سطح معنی داری
شفافیت عملکرد مسئولان جامعه	۳۸۰	۸/۱۲	۹/۲۸	۰/۷۱	sig = ۰/۰۰۰
پاسخگو بودن مسئولان جامعه	۳۸۰	۷/۹۱	۹/۷۷	۰/۶۵	sig = ۰/۰۰۰
ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه	۳۸۰	۸/۸۶	۱۰/۱۲	۰/۶۴	sig = ۰/۰۰۰
مبارزه ی حاکمان جامعه با فساد اجتماعی	۳۸۰	۸/۶۲	۸/۹۵	۰/۵۸	sig = ۰/۰۰۰
اعتماد سیاسی فرهنگیان	۳۸۰	۹/۵۳	۱۰/۱۲	۰/۵۳	sig = ۰/۰۰۰
اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی	۳۸۰	۱۰/۱۵	۹/۲۵	۰/۵۶	sig = ۰/۰۰۰
اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی	۳۸۰	۸/۷۸	۸/۸۴	۰/۵۹	sig = ۰/۰۰۰

آزمون فرضیه اول - شفافیت عملکرد مسئولان جامعه بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان اثرگذار است.

^۱-pearson correlation

نتیجه ی آزمون همبستگی پیرسون ($r=0/71$) با سطح معناداری ($sig = 0/000$) در خصوص رابطه بین شفافیت عملکرد مسئولان جامعه و مشارکت سیاسی فرهنگیان که $P<0/01$ می باشد نشان می دهد که از لحاظ آماری در سطح ۹۹ درصد بین شفافیت عملکرد مسئولان جامعه و مشارکت سیاسی فرهنگیان رابطه ی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی حاکی از وجود رابطه مثبت و در حد قوی بین متغیرهای مورد مطالعه می باشد. بدین معنی که هر چه شفافیت عملکرد مسئولان جامعه بیشتر باشد سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین، با رد فرض صفر، فرضیه فوق تایید و قابلیت تعمیم به جامعه ی آماری را دارد.

آزمون فرضیه دوم - پاسخگو بودن مسئولان جامعه بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان اثرگذار است.

نتیجه ی آزمون همبستگی پیرسون ($r=0/65$) با سطح معناداری ($sig = 0/000$) در خصوص رابطه بین پاسخگویی مسئولان جامعه و مشارکت سیاسی فرهنگیان که $P<0/01$ می باشد نشان می دهد که از لحاظ آماری در سطح ۹۹ درصد بین پاسخگو بودن مسئولان جامعه و مشارکت سیاسی فرهنگیان رابطه ی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی بین دو متغیر حاکی از وجود رابطه مثبت و در حد قوی بین متغیرهای مورد مطالعه می باشد. بدین معنی که هر چه پاسخگویی مسئولان جامعه بیشتر باشد سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین، با رد فرض صفر، فرضیه فوق تایید و قابلیت تعمیم به جامعه ی آماری را دارد.

آزمون فرضیه سوم - ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان موثر است.

نتیجه ی آزمون همبستگی پیرسون ($r=0/64$) با سطح معناداری ($sig= 0/000$) در خصوص رابطه بین ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه و مشارکت سیاسی فرهنگیان که $P<0/01$ می باشد نشان می دهد که از لحاظ آماری در سطح ۹۹ درصد بین این دو متغیر رابطه ی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی بین دو متغیر برابر با $0/64$ حاکی از وجود رابطه مثبت و قوی بین متغیر مستقل و متغیر وابسته می باشد. بدین معنی که هر چه مسئولان جامعه منافع ملی را بر منافع فردی بیشتر ترجیح دهند سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین، فرض صفر رد می شود و فرضیه فوق تایید و قابلیت تعمیم به جامعه ی آماری را دارد

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی
فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

آزمون فرضیه چهارم - مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان تاثیر دارد.

نتیجه ی آزمون همبستگی پیرسون ($r=0/58$) با سطح معناداری ($sig=0/000$) در خصوص رابطه بین مبارزه ی حاکمان جامعه با فساد اجتماعی و مشارکت سیاسی فرهنگیان که $P<0/01$ می باشد حاکی از آن است که از لحاظ آماری در سطح ۹۹ درصد بین این دو متغیر رابطه ی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی بین دو متغیر برابر با $0/58$ نشان می دهد که رابطه مثبت و قوی بین دو متغیر وجود دارد. بدین معنی که هر چه مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی بیشتر باشد سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین، با رد فرض صفر، فرضیه فوق تایید و قابلیت تعمیم به جامعه ی آماری را دارد.

آزمون فرضیه پنجم - اعتماد سیاسی فرهنگیان بر سطح مشارکت سیاسی آنان تاثیر دارد. نتیجه ی آزمون همبستگی پیرسون ($r=0/53$) با سطح معناداری ($sig=0/000$) در خصوص رابطه بین اعتماد سیاسی فرهنگیان و مشارکت سیاسی فرهنگیان که $P<0/01$ می باشد نشان می دهد که از لحاظ آماری در سطح ۹۹ درصد بین اعتماد سیاسی فرهنگیان و مشارکت سیاسی آنان رابطه ی معنی داری وجود دارد. همبستگی بین دو متغیر مذکور که برابر با $0/53$ است حاکی از وجود رابطه مثبت و درحد متوسط قوی بین متغیرهای مورد مطالعه می باشد. بدین معنی که هر چه اعتماد سیاسی فرهنگیان بیشتر باشد سطح مشارکت سیاسی آنان نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین، فرض صفر رد و فرضیه فوق تایید و قابلیت تعمیم به جامعه ی آماری را دارد.

آزمون فرضیه ششم - اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان اثرگذار است.

نتیجه ی آزمون همبستگی پیرسون ($r=0/56$) با سطح معناداری ($sig=0/000$) در خصوص رابطه بین اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی و مشارکت سیاسی آنان که $P<0/01$ می باشد نشان می دهد که از لحاظ آماری در سطح ۹۹ درصد بین اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی و مشارکت سیاسی فرهنگیان رابطه ی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی بین دو متغیر $0/56$ حاکی از وجود رابطه مثبت و درحد متوسط قوی بین متغیرمستقل و متغیر وابسته می باشد. بدین معنی که هر چه اقدامات حاکمان جامعه برای

فصلنامه تخصصی علوم سیاسی، دوره ۲۰، شماره ۶۸، پاییز ۱۴۰۳

بهبود خدمات اجتماعی بیشتر باشد سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین، فرض صفر رد و فرضیه فوق تایید و قابلیت تعمیم به جامعه ی آماری را دارد. آزمون فرضیه هفتم - اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی بر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان موثر است.

نتیجه ی آزمون همبستگی پیرسون ($r=0/59$) با سطح معناداری ($p=0/000$) در خصوص رابطه بین اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی و مشارکت سیاسی فرهنگیان که $P<0/01$ می باشد حاکی از آن است که از لحاظ آماری در سطح ۹۹ درصد بین اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی و مشارکت سیاسی فرهنگیان رابطه ی معنی داری وجود دارد. ضریب همبستگی بین دو متغیر مستقل و وابسته برابر با $0/59$ و حاکی از وجود رابطه مثبت و درحد متوسط قوی بین این متغیرها می باشد. بدین معنی که هر چه اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی بیشتر باشد سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین، با رد فرض صفر، فرضیه فوق تایید و قابلیت تعمیم به جامعه ی آماری را دارد. جدول (۵) - تحلیل رگرسیون: پیش بینی و ضرایب رگرسیون متغیرهای مستقل در پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان

متغیر های پیش بین (متغیرهای مستقل)	R	ضریب همبستگی	R ²	ضریب تعیین	R ²	ضریب تعیین تعدیل شده	β	ضریب استاندارد	B	ضریب غیر استاندارد	SD	انحراف استاندارد	SE	خطای استاندارد	مقدار T	F	آنووا	Sig	سطح معناداری
شفافیت عملکرد مسئولان جامعه مقدار ثابت	0/71	0/504	0/500	-	0/71	0/500	0/71	-	1/28	5/23	9/28		0/08	1/52	18/04	328/37	0/000		
پاسخگو بودن	0/65	0/423	0/420	-	0/65	0/420	0/65	-	1/88	17/89	9/77		0/14	1/45	16/12	247/52	0/000		

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی – کرم پور – قاسمی

مستولان جامعه مقدار ثابت										
ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مستولان جامعه مقدار ثابت	۰/۶۴	۰/۴۱۰	۰/۴۰۰	۰/۶۴	۱/۸۵	۱۰/۱۲	۰/۱۴	۱۵/۲۲ ۱۶/۳۴	۲۴۴/۸۶	۰/۰۰۰
مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی مقدار ثابت	۰/۵۸	۰/۳۳۶	۰/۳۳۵	۰/۵۸	۰/۸۵	۸/۹۵	۰/۰۶	۱۳/۸۵ ۵/۷۷	۱۹۱/۹۰	۰/۰۰۰
اعتماد سیاسی فرهنگیان مقدار ثابت	۰/۵۳	۰/۲۸۱	۰/۲۸۰	۰/۵۳	۲/۱۵ ۳۰/۲۶	۱۰/۱۲	۰/۲۲ ۱/۲۵	۱۱/۴۸ ۲۳/۲۷	۱۳۸/۱۶	۰/۰۰۰
اقدامات حاکمان	۰/۵۶	۰/۳۱۴	۰/۳۱۰	۰/۵۶	۱/۵۴	۹/۲۵	۰/۱۲	۱۲/۹۴	۱۶۷/۴۸	۰/۰۰۰

فصلنامه تخصصی علوم سیاسی، دوره ۲۰، شماره ۶۸، پاییز ۱۴۰۳

جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی مقدار ثابت			-	۱۸/۸۹	۲/۰۴	۹/۲۸			
اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی مقدار ثابت	۰/۵۹	۰/۳۴۸	۰/۳۴۵	۰/۵۹ -	۰/۹۴ ۱۰/۶۹	۸/۸۴	۰/۱۱ ۲/۰۹	۱۳/۹۳ ۱۰/۰۳	۱۹۳/۱۸
									۰/۰۰۰

اینک، تحلیل رگرسیونی پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان از روی متغیرهای مستقل با توجه به جدول فوق مورد تحلیل قرار می گیرد.

شفافیت عملکرد مسئولان جامعه: رابطه ی خطی معناداری بین شفافیت عملکرد مسئولان جامعه و متغیر وابسته وجود دارد ($R=0/71$). مقدار R^2 تعدیل شده برابر با $0/50$ نشان می دهد شفافیت عملکرد مسئولان جامعه می تواند 50 درصد واریانس مشارکت سیاسی فرهنگیان را تبیین کند. ضریب رگرسیون شفافیت عملکرد مسئولان جامعه با مقدار بتای ($\beta=0/71$) نشان می دهد که با هر واحد تغییر در انحراف معیار شفافیت عملکرد مسئولان جامعه، $0/71$ واحد در انحراف معیار مشارکت سیاسی فرهنگیان تغییر به وجود می آید. مقدار آزمون F ($328/37$) با توجه به این که سطح معناداری کمتر از $0/05$ است، می توان گفت شفافیت عملکرد مسئولان جامعه قابلیت پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان را دارد.

پاسخگو بودن مسئولان جامعه: رابطه خطی معناداری بین پاسخگو بودن مسئولان جامعه و مشارکت سیاسی فرهنگیان وجود دارد ($R=0/65$). مقدار R^2 تعدیل شده برابر با $0/42$ نشان می دهد پاسخگو بودن مسئولان جامعه می تواند 42 درصد واریانس مشارکت سیاسی آنان را تبیین کند. ضریب رگرسیون پاسخگو بودن مسئولان جامعه با مقدار بتای

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

($\beta=0/65$) نشان می دهد که با هر واحد تغییر در انحراف معیار پاسخگو بودن مسئولان جامعه ، انحراف معیار مشارکت سیاسی فرهنگیان $0/65$ واحد تغییر می یابد. مقدار آزمون F برابر با $247/52$ می باشد و با توجه به این که سطح معناداری کمتر از $0/05$ است می توان گفت پاسخگو بودن مسئولان جامعه قابلیت پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان را دارد.

ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه: ضریب همبستگی دو متغیر (R) برابر با $0/64$ و ضریب تعیین تعدیل شده (R^2) $0/40$ می باشد. مقدار ضریب تعیین نشان می دهد که 40 درصد تغییرات متغیر مشارکت سیاسی فرهنگیان توسط ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه تبیین می شود. ضریب رگرسیون پاسخگو بودن مسئولان جامعه با مقدار بتای ($\beta=0/64$) نشان می دهد که با هر واحد تغییر در انحراف معیار ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه ، انحراف معیار مشارکت سیاسی فرهنگیان $0/64$ واحد تغییر می یابد. با توجه به مقدار آزمون F ($244/86$) و سطح معنی داری که کمتر از $0/05$ است می توان گفت ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه قابلیت پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان را دارد.

مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی: ضریب همبستگی بین دو متغیر برابر با $0/58$ و ضریب تعیین تعدیل شده (R^2) $0/335$ می باشد. مقدار ضریب تعیین نشان می دهد که $33/5$ درصد تغییرات متغیر مشارکت سیاسی فرهنگیان توسط مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی تبیین می شود. ضریب رگرسیون مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی با مقدار بتای ($\beta=0/58$) نشان می دهد که با هر واحد تغییر در انحراف معیار مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی $0/58$ واحد در انحراف معیار مشارکت سیاسی فرهنگیان تغییر ایجاد می شود. با توجه به مقدار F ($191/90$) و سطح معنی داری می توان گفت معادله رگرسیونی از نظر آماری مورد تایید است، به این معنی که مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی قابلیت پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان را دارد.

اعتماد سیاسی فرهنگیان : ضریب همبستگی دو متغیر، R برابر با $0/53$ و ضریب تعیین R^2 تعدیل شده $0/280$ می باشد. مقدار ضریب تعیین نشان می دهد که اعتماد سیاسی فرهنگیان می تواند 28 درصد واریانس مشارکت سیاسی فرهنگیان را تبیین کند. ضریب رگرسیون اعتماد سیاسی فرهنگیان با مقدار بتای ($\beta=0/53$) نشان می دهد که با هر واحد

تغییر در انحراف معیار اعتماد سیاسی فرهنگیان، در انحراف معیار مشارکت سیاسی آنان $0/53$ واحد تغییر به وجود می آید. با توجه به مقدار $F (16/138)$ و سطح معناداری کمتر از $0/05$ می توان گفت اعتماد سیاسی فرهنگیان قابلیت پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان را دارد. پس، معادله رگرسیونی فوق معنادار است.

اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی: ضریب همبستگی دو متغیر (R) برابر با $0/56$ و ضریب تعیین تعدیل شده (R^2) $0/310$ می باشد. مقدار ضریب تعیین نشان می دهد که 31 درصد تغییرات متغیر مشارکت سیاسی فرهنگیان توسط اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی تبیین می شود. ضریب رگرسیون اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی با مقدار بتای ($\beta=0/56$) نشان می دهد که با هر واحد تغییر در انحراف معیار اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی $0/56$ واحد در انحراف معیار مشارکت سیاسی فرهنگیان تغییر به وجود می آید. با توجه به مقدار $F (48/167)$ و سطح معنی داری می توان گفت معادله رگرسیونی از نظر آماری مورد تایید است. به این معنی که اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی قابلیت پیش بینی مشارکت سیاسی فرهنگیان را دارد.

اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی: ضریب همبستگی دو متغیر برابر با $0/59$ و ضریب تعیین تعدیل شده (R^2) $0/345$ می باشد. مقدار ضریب تعیین نشان می دهد که $34/5$ درصد تغییرات متغیر مشارکت سیاسی فرهنگیان اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی تبیین می شود. با توجه به مقدار $F (18/193)$ و سطح معنی داری می توان گفت معادله رگرسیونی از نظر آماری مورد تایید قرار گرفت. ضریب رگرسیون نشان می دهد اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی با مقدار بتای ($\beta=0/59$) از قدرت تبیین مشارکت سیاسی فرهنگیان برخوردار است. به عبارت دیگر مقدار بتا نشان می دهد که با هر واحد تغییر در انحراف معیار اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی $0/59$ واحد در انحراف معیار مشارکت سیاسی فرهنگیان تغییر به وجود می آید. پس، معادله رگرسیونی معنادار است.

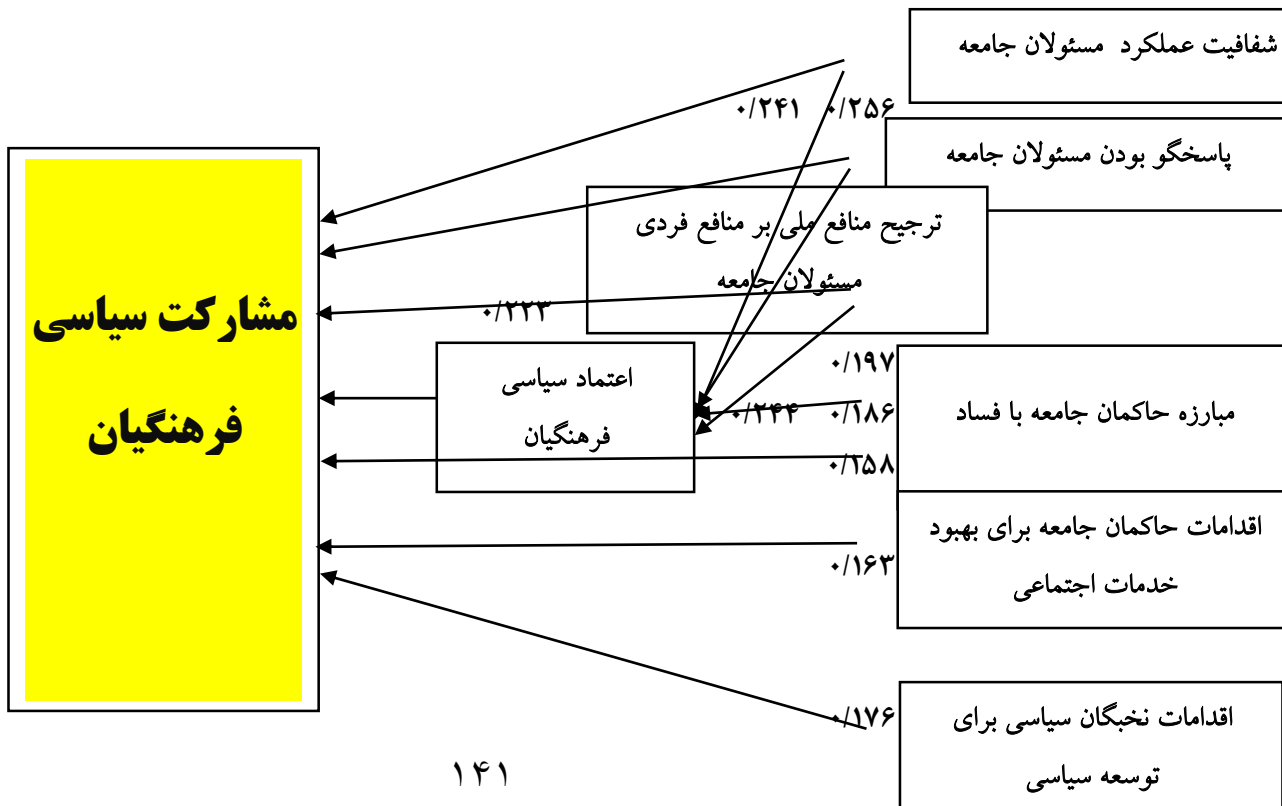
تحلیل مسیر^۱

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

تحلیل مسیر روشی است که پژوهشگر را در کشف و بررسی روابط بین متغیرها برای رسیدن به شناخت علی یاری می رساند. برای تحلیل مسیر از نرم افزار spss استفاده گردید. ضریب مسیر کمتر از ۰/۰۵ در این مدل برای حذف شدن وجود نداشت. با به توان دو رساندن ضریب همبستگی، ضریب تعیین هر متغیر بدست می آید. با جمع ضریب تعیین های همه متغیرهای مستقل و تقسیم بر تعداد میزان ضریب تعیین R^2 به دست می آید که در این تحلیل ۰/۳۴ محاسبه شد. بنابر این، متغیرهای مستقل توانسته اند با استفاده از مدل تحلیل مسیر ۳۴ درصد از واریانس متغیر وابسته را تبیین نمایند که برازش خوبی از مدل را ارائه می دهد و ۶۶ درصد دیگر مربوط به عواملی غیر از متغیرهای مورد بررسی در این پژوهش است. مدل تحلیل مسیر برای تبیین مشارکت سیاسی فرهنگیان به صورت دیاگرام آورده می شود.

نمودار (۲) - مسیر و میزان تاثیر (بتای) عملکرد نخبگان سیاسی بر مشارکت سیاسی فرهنگیان

مسیر در مدل علی (نمودار ۲) نشان دهنده ی اثر یک متغیر بر متغیر دیگر است. مسیر با یک فلش جهت دار یک طرفه از متغیر مستقل به برخی متغیر میانجی و متغیر وابسته و همچنین از متغیر مستقل میانجی به متغیر وابسته رسم شده است. اکنون با ملاحظه ی مدل علی فوق، می توان اثرات مستقیم، و غیر مستقیم و اثرات کل متغیرهای مستقل موثر بر مشارکت سیاسی فرهنگیان را در جدول زیر بیان کرد.

جدول (۶) - اثر مستقیم، غیر مستقیم و اثر کل متغیرهای مستقل بر متغیر سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان

متغیرهای مستقل	تأثیر مستقیم با ضریب بتا	تأثیر غیر مستقیم با ضریب بتا	تأثیر کل با ضریب بتا	سطح معناداری
شفافیت عملکرد مسئولان جامعه	۰/۲۴۱	۰/۰۶۲	۰/۳۰۳	sig = ۰/۰۰۰
پاسخگو بودن مسئولان جامعه	۰/۲۳۹	۰/۰۶۱	۰/۳۰۰	sig = ۰/۰۰۰
ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه	۰/۲۲۳	۰/۰۴۸	۰/۲۷۱	sig = ۰/۰۰۰
اعتماد سیاسی فرهنگیان	۰/۲۴۴	-----	۰/۲۴۴	sig = ۰/۰۰۰
مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی	۰/۱۵۸	۰/۰۴۵	۰/۲۰۳	sig = ۰/۰۰۰
اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی	۰/۱۶۳	-----	۰/۱۶۳	sig = ۰/۰۰۰
اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی	۰/۱۷۶	-----	۰/۱۷۶	sig = ۰/۰۰۰

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی
فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

مدل مسیر نشان می دهد که شفافیت عملکرد مسئولان جامعه با اثر کل ۰/۳۰۳ موثرترین متغیر بر مشارکت سیاسی فرهنگیان بوده است. بعد از این متغیر، متغیر پاسخگو بودن مسئولان جامعه با اثر کل ۰/۳۰۰ در رتبه دوم، متغیر ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه با اثر کل ۰/۲۷۱ در رتبه سوم، اثرگذارترین متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته بوده اند که گویای این امر است هر چه عملکرد مسئولان جامعه شفافیت، پاسخگویی و ترجیح منافع ملی بر منافع فردی بیشتر باشد، مشارکت سیاسی فرهنگیان نیز بیشتر خواهد شد. متغیرهای دیگر به ترتیب اثرگذاری بر متغیر وابسته عبارتند از: اعتماد سیاسی فرهنگیان با اثر مستقیم ۰/۲۴۴، مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی با اثر کل ۰/۲۰۳، متغیر اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی با اثر مستقیم ۰/۱۷۶ و اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی با اثر مستقیم ۰/۱۶۳ بر متغیر مشارکت سیاسی فرهنگیان تاثیرگذار بوده اند.

متغیر مستقل شفافیت عملکرد مسئولان جامعه با ضریب مسیر ۰/۲۴۱ تبیین کننده ی سطح مشارکت سیاسی و از سوی دیگر با ضریب مسیر ۰/۲۵۶ تبیین کننده ی متغیر اعتماد سیاسی است، یعنی متغیر شفافیت عملکرد مسئولان جامعه بطور غیرمستقیم به واسطه ی متغیر اعتماد سیاسی فرهنگیان با متغیر وابسته رابطه دارد که اثر کل آن بر متغیر وابسته ۰/۲۳۹ است. همچنین متغیر مستقل پاسخگو بودن مسئولان جامعه با ضریب مسیر ۰/۲۳۹ تبیین کننده ی سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان و از طرف دیگر با ضریب مسیر ۰/۲۵۱ تبیین کننده ی اعتماد سیاسی فرهنگیان است، یعنی متغیر پاسخگویی مسئولان جامعه بطور غیر مستقیم از طریق متغیر اعتماد سیاسی با متغیر وابسته مشارکت سیاسی رابطه دارد که اثر کل آن بر متغیر وابسته ۰/۳۰۰ است. از طرفی متغیر ترجیح منافع ملی بر منافع فردی مسئولان جامعه با ضریب مسیر ۰/۲۲۳ تبیین کننده ی سطح مشارکت سیاسی و با ضریب مسیر ۰/۱۹۷ تبیین کننده ی اعتماد سیاسی فرهنگیان است، یعنی متغیر ترجیح منافع ملی بر منافع فردی مسئولان جامعه بطور غیرمستقیم به واسطه ی متغیر اعتماد سیاسی فرهنگیان با متغیر وابسته رابطه دارد که اثر کل آن بر متغیر وابسته ۰/۲۷۱ است. از طرفی متغیر مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی با ضریب مسیر ۰/۱۵۸ تبیین کننده ی سطح مشارکت سیاسی و با ضریب مسیر ۰/۱۸۶ تبیین کننده ی اعتماد سیاسی فرهنگیان است، یعنی متغیر مبارزه حاکمان جامعه با

فساد اجتماعی بطور غیرمستقیم به واسطه ی متغیر اعتماد سیاسی فرهنگیان با متغیر وابسته رابطه دارد که اثر کل آن بر متغیر وابسته ۰/۲۰۳ است.

نتیجه گیری

مشارکت سیاسی یکی از مباحث مهم علوم سیاسی و جامعه شناسی سیاسی و کنشی هدفمند است که در راستای رسیدن به هدف مشخص بر کنش های اجتماعی - سیاسی حاکمان اثر گذاشته و به عنوان مهم ترین شاخص توسعه ی سیاسی جامعه تلقی می گردد. این موضوع در جوامع در حال توسعه که گذار از جامعه سنتی به مدرنیته را تجربه می کنند از اهمیت ویژه ای برخوردار است، زیرا مشارکت سیاسی، بیانگر نهادینه شدن شاخص های دموکراسی، مشروعیت بخشی به نظام سیاسی و پشتوانه ی محکمی برای نظام سیاسی در عرصه ی نظام جهانی است. جوامعی که دارای مشارکت سیاسی حداکثری هستند، همبستگی اجتماعی بیشتری داشته و ضریب تزلزل سیاسی بسیار پایین و ثبات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بسیار بالاست.

فرهنگیان نقش مهمی در تغییر و تحولات اجتماعی و سیاسی جامعه، آگاهی بخشی به مردم و کنش متقابل با قشر جوان جامعه ایفا کرده و با انعکاس واقعیت های سیاسی، شعور سیاسی، جامعه پذیری سیاسی و یگانگی سیاسی را در آنان بارور کرده و شور و شعور فراوانی ایجاد می کنند. بنابر این، بررسی و مطالعه مشارکت سیاسی فرهنگیان و یافتن عوامل موثر بر آن یک مسئله مهم می باشد.

یافته های تحقیق نشان داد بین متغیرهای مستقل شفافیت عملکرد مسئولان جامعه (۲ = ۰/۷۱)، پاسخگو بودن مسئولان جامعه (۲ = ۰/۶۵)، ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه (۲ = ۰/۶۴)، مبارزه حاکمان

جامعه با فساد اجتماعی (۲ = ۰/۵۸)، اعتماد سیاسی فرهنگیان (۲ = ۰/۵۳)، اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی (۲ = ۰/۵۹) و اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی (۲ = ۰/۵۶) با متغیر وابسته مشارکت

سیاسی فرهنگیان رابطه و همبستگی معناداری وجود دارد.

نتایج حاصل از نیکویی برازش و تناسب مدل تحلیلی با کاربرد رگرسیون خطی و تحلیل مسیر نشان داد که شفافیت عملکرد مسئولان جامعه با اثر کل ۰/۳۰۳ موثرترین متغیر بر مشارکت سیاسی فرهنگیان بوده است. بعد از این، متغیر پاسخگو بودن مسئولان جامعه با اثر کل ۰/۳۰۰ در رتبه دوم، متغیر ترجیح منافع ملی بر منافع فردی از سوی مسئولان جامعه با اثر

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی : استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

کل ۰/۲۷۱ در رتبه سوم، اثرگذارترین متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته بوده اند. متغیرهای دیگر به ترتیب اثرگذاری عبارتند از: متغیر اعتماد سیاسی فرهنگیان با اثر مستقیم ۰/۲۴۴، متغیر مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی با اثر کل ۰/۲۰۳، متغیر اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی با اثر مستقیم ۰/۱۷۶ و متغیر اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی با اثر مستقیم ۰/۱۶۳ بر متغیر مشارکت سیاسی فرهنگیان اثرگذار بوده اند.

یافته های تحقیق نشان داد، میانگین نمره مشارکت سیاسی فرهنگیان مورد مطالعه با ۲۰ گویه برابر ۴۴/۴۵ و در مقایسه با دامنه نمرات (۲۰ - ۱۰۰) در سطح پایین می باشد. با توجه به یافته های پژوهش، شفافیت عملکرد مسئولان جامعه، پاسخگو بودن مسئولان جامعه، ترجیح منافع ملی بر منافع فردی ازسوی مسئولان جامعه، مبارزه حاکمان جامعه با فساد اجتماعی، اعتماد سیاسی فرهنگیان، اقدامات نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی و اقدامات حاکمان جامعه برای بهبود خدمات اجتماعی ازجمله عواملی هستند که در پایین بودن سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان مورد مطالعه در این پژوهش موثر بوده اند. همچنین نتایج پژوهش نشان می دهد:

۱ - اقدامات مفید نخبگان سیاسی برای توسعه سیاسی و بهبود خدمات اجتماعی می تواند سطح مشارکت سیاسی فرهنگیان را افزایش دهد و این گزاره با یافته های پژوهشی هانتینگتون و نلسون، لیپست، تقوایی و دیگران، رضادوست و دیگران، لاولس و فاکس و پیات و یانوس، همخوانی دارد.

۲ - اعتماد سیاسی، اگر فرهنگیان به نخبگان سیاسی جامعه و به عملکردهای آنان اعتماد داشته باشند در مشارکت سیاسی آنان تاثیر مثبتی خواهد داشت چنانچه این گزاره با یافته های پژوهشی هاشمی و همکاران، نوروزی و بختیاری و هاشمی، همخوانی دارد.

۳ - شفافیت عملکرد، پاسخگو بودن، ترجیح منافع ملی بر منافع فردی و مبارزه نخبگان سیاسی با فساد اجتماعی، باعث افزایش مشارکت سیاسی می شود، این عبارت با یافته های علمی هاشمی و همکاران، همسو است.

منابع :

- ۱- باتامور، تی بی (۱۳۸۱)، نخبگان و جامعه، ترجمه علیرضا طیب، چاپ دوم، تهران: نشر شیرازه.
- ۲- بیرو، آلن (۱۳۷۵)، " فرهنگ علوم اجتماعی"، ترجمه باقر ساروخانی، تهران، انتشارات کیهان.
- ۳- تبریز نیا، حسین (۱۳۷۱)، علل ناپایداری احزاب سیاسی در ایران، تهران، مرکز نشر بین الملل.
- ۴- جعفری کلاریجانی، سید احمد، احمد آذین و اصغر محمدی (۱۳۹۹)، " بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر مشارکت سیاسی در بین جوانان استان مازندران"، مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال دوازدهم، شماره دوم، بهار ۱۳۹۹ صص ۴۶ - ۳۳.
- ۵- دارابی، مسعود (۱۳۹۴)، " بررسی عوامل اجتماعی موثر بر مشارکت سیاسی زنان در استان همدان (مطالعه موردی: شهر نهاوند) "، فصلنامه مطالعات جامعه شناختی جوانان، سال چهارم، شماره ۳۱، بهار ۱۳۹۴، صص ۸۴ - ۵۷.
- ۶- ستوده، هدایت الله (۱۳۸۳)، روانشناسی اجتماعی، تهران، - آوای نور، چاپ پنجم
- ۷- شهرام نیا، امیرمسعود، ابراهیمی پور، جواد، محموداوغلی، رضا و ملکان، مجید (۱۳۹۶)، " بررسی تأثیر شبکه های اجتماعی بر مشارکت سیاسی دانشجویان؛ مطالعه ی موردی دانشجویان دانشگاه مازندران"، جامعه شناسی کاربردی، شماره ی پیاپی (۶۵): ۳۲ - ۱۹.
- ۸- شیخ زاده، حسین (۱۴۰۰) " عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت مردم تهران در انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی " فصلنامه علمی جامعه شناسی سیاسی ایران، سال چهارم، شماره چهارم (پیاپی ۱۶)، زمستان ۱۴۰۰ صص ۷۵ - ۵۴
- ۹- فردرو، محسن و اصغر رضوانی (۱۳۸۱)، دولت، مردم و همگرایی، تهران، نشر آن.
- ۱۰- قوام، عبدالعلی (۱۳۷۱)، توسعه سیاسی و تحول اداری، تهران: نشر قومس.
- ۱۱- کوزر، لوئیس و روزنبرگ، برنارد (۱۳۷۸)، نظریه های بنیادی جامعه شناختی، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران، نشرنی.

مطالعه ی جامعه شناختی عملکرد نخبگان سیاسی و تاثیر آن بر سطح مشارکت سیاسی

فرهنگیان (مطالعه موردی: استان اردبیل) / مدنی - کرم پور - قاسمی

- ۱۲ - محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۷۵)، "بیگانگی مانعی برای مشارکت و توسعه ملی، بررسی رابطه میان بیگانگی و مشارکت سیاسی - اجتماعی"، نامه پژوهش، فصلنامه ی تحقیقات فرهنگی، شماره ۱، مرکز پژوهش های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- ۱۳ - مصفا، نسرين (۱۳۷۵)، "مشارکت سیاسی زنان در ایران"، تهران، وزارت امور خارجه.
- ۱۴ - نادری، احمد (۱۳۹۶)، «فراتحلیل مشارکت سیاسی دانشجویان ایرانی: مطالعه ی اثربخشی عوامل تبیین کننده ی عینی، انگیزشی - ذهنی، فرهنگی - اجتماعی و نهادی»، مطالعات جامعه شناختی، دوره ی ۲۴، شماره ی ۱: ۲۹۰ - ۲۵۹.
- ۱۵ - هاشمی، سید احمد (۱۳۹۴)، "بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان (مطالعه موردی: زنان ۱۸ تا ۳۹ سال شهرستان لامرد)" فصلنامه ی علمی - پژوهشی زن و جامعه، سال ششم، شماره ی اول.
- ۱۶ - هیوود، اندرو (۱۳۸۷)، واژگان کلیدی در سیاست و حقوق عمومی، ترجمه اردشیر امیرارجمند و سید باسم موالی زاده، تهران، امیرکبیر.

۱۷ - Ahmadi Tabatabai SMR. (2017). The effect of the performance of political elites on the process of political progress of the Islamic Republic of Iran. Quarterly Journal of the Islamic Revolution. 11 (40), 3-24.

۱۸ - Chris Yang Hongwei and DeHart L., Jean (2016) Social Media Use and Online Political Participation among College Students during the US Election 2012, Social Media + Society, pp: 1-18.

۱۹- Evans M. Elitism. (2004). Farhang-e Andisheh.

۲۰- Gan,Ch; Lee,F.L.F;Li,Y. (2017).Social Media Use, Political Affect, and Participation Among University Students in Urban China ,Telematics and Informatics, 34(7): 936-947.

۲۱ - Gould J, Kolb W. (2005). Culture of Social Sciences. translated by Baqer Parham, Nahran: Maziar.

- ۲۲ - ,Modernization :Chang to Chang The“ .P .Samuel ,Huntington
,Modernization Comparative ,Black .E Cyril :in ,”Politics and ,Development
.Press Free the :York New
- ۲۳ - Lipset, S.M., (1963), "Political Man", The Social Bases of Politics, New
York, University Press .
- ۲۴ - Parsons, Talcott (1991) , "The social system", New York, The Free press.
- ۲۵ - Pyeatt, N. and Yanus, B. (2018), "Increasing women’s political
participation: the role of women-friendly districts", Journal of
Representative Democracy, Vol. 54 No. 4.
- ۲۶ - Roche G. (1997). Parsons Sociology. Tehran: Tebyan
- ۲۷ - Ruedin, Didier (2007) , "Testing Milbrath s 1965 Framework of Political
Participation: Institutions and Social Capital", University of Oxford .
- Zaheer,L.(2016). Use of Social Media and Political Participation among ۲۸-
University Students, Pakistan Vision,17(1): 278-299.